

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 502/2019-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Martina Hopferová, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce a výrokom č. II jeho uznesenia č. k. 16 Er 815/2013-11 z 29. marca 2019 za účasti obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Michalovce a výrokom č. II jeho uznesenia č. k. 16 Er 815/2013-11 z 29. marca 2019 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Michalovce č. k. 16 Er 815/2013-11 z 29. marca 2019 vo výroku č. II zrušuje a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Michalovce na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Michalovce je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 95,98 € (slovom deväťdesiatpäť eur a deväťdesiatosem centov) na účet Advokátskej kancelárie Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. I. ÚS 502/2019-21 z 3. decembra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) a výrokom č. II jeho uznesenia č. k. 16 Er 815/2013-11 z 29. marca 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) za účasti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „zúčastnená osoba“ alebo aj „oprávnený“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako súdny exekútor bol okresným súdom poverený na vykonanie exekúcie pre vymoženie istiny vo výške 307,56 € a trov exekučného konania. Dňa 11. júla 2017 bol na povinného vyhlásený konkurz, v dôsledku čoho sťažovateľ navrhol, aby okresný súd rozhodol o zastavení exekúcie a zaviazal oprávneného k náhrade trov exekučného konania vo výške 56,68 €. Okresný súd uznesením č. k. 16 Er 815/2013-11 z 29. marca 2019 vydaným sudcom okresného súdu exekúciu zastavil (I. výrok uznesenia) a o trovách exekúcie rozhodol tak, že sťažovateľovi ich náhradu nepriznal (II. výrok uznesenia). V rámci odôvodnenia rozhodnutia okresný súd uviedol, že sťažovateľovi náhradu trov exekúcie nepriznáva, pretože ich nepožadoval a nevyčíslil od roku 2017.

3. Označené rozhodnutie okresného súdu v časti týkajúcej sa trov exekúcie považuje sťažovateľ za neodôvodnené, nesprávne a zasahujúce do jeho práv. Okresný súd totiž náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal, dôvodiac, že trovy nepožadoval. Sťažovateľ si však naopak trovy exekúcie riadne uplatnil a vyčíslil podaním z 19. júla 2017, teda tým istým podaním, ktorým navrhol i zastavenie exekúcie. Okresný súd sa tak podľa názoru sťažovateľa jeho podaním z 19. júla 2017 dôsledne nezaoberal, jeho rozhodnutie je v časti trov exekúcie absolútne neodôvodnené a arbitrárne.

4. Sťažovateľ ďalej s poukazom na ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) uvádza, že má nárok na náhradu trov exekúcie. Vysvetľuje, že v prípade, ak dôjde k zastaveniu exekúcie z dôvodu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz, znáša nevyhnutné trovy exekúcie oprávnený (§ 203 ods. 3 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017). Takáto situácia nastala i v prejednáwanej exekučnej veci.

5. Sťažovateľ ďalej vo všeobecnosti uvádza, že pokiaľ vo veci zastavenia exekúcie a trov exekúcie rozhoduje vyšší súdny úradník, proti jeho rozhodnutiu je v zmysle § 239 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) prípustná sťažnosť. Napadnuté uznesenie však bolo vydané sudcom

okresného súdu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné, a tak sťažovateľ nemohol namietať jeho nesprávnosť a nezákonnosť. Z uvedeného dôvodu je presvedčený, že v jeho veci došlo k porušeniu zásady dvojínštančnosti konania.

6. Na tomto základe sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že uznesením okresného súdu vo výroku o trovách exekúcie boli porušené jeho v záhlaví označené práva, napadnuté rozhodnutie v tejto časti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, vyjadrenie zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

7. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 SprV 702/2019 z 5. februára 2020 vyjadril predseda okresného súdu a uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú. Potvrdil, že v čase rozhodovania o zastavení exekúcie rozhodoval na základe podania sťažovateľa, t. j. vráteného poverenia z 19. júla 2017, v ktorom sťažovateľ oznámil súdu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz. Súčasťou tohto podania bolo aj vyúčtovanie trov exekúcie, z ktorého jednoznačne vyplynulo, že sťažovateľ si neuplatnil žiadne trovy exekúcie, resp. trovy exekúcie vo výške 0 €. Preto bolo napadnutým výrokom uznesenia rozhodnuté tak, že trovy exekúcie neboli sťažovateľovi priznané. Žiadne iné podania sťažovateľa, ktoré by sa týkali uplatnenia trov exekúcie, neboli súčasťou spisového materiálu, resp. evidované v súdnom registri.

8. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd v zmysle § 126 zákona o ústavnom súde upovedomil o podanej ústavnej sťažnosti obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorá vystupovala v označenom exekučnom konaní v procesnom postavení oprávneného, a teda v konaní pred ústavným súdom je zúčastnenou osobou. Zúčastnená osoba si výzvu ústavného súdu prevzala, svoje právo vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti však nevyužila.

9. Na vyjadrenie predsedu okresného súdu reagoval sťažovateľ podaním z 20. februára 2020, v ktorom vyjadril nemožnosť stotožnenia sa so stanoviskom okresného súdu. Ozrejmil, že 20. júla 2017 odovzdal na poštovú prepravu zásielku adresovanú

okresnému súdu, ktorej obsahom bolo podanie označené ako „*Návrh na náhradu trov exekúcie a zaslanie spisu 16 Er 815/2013*“ a podanie „*Vrátenie poverenia na vykonanie exekúcie*“. Tieto skutočnosti sa snažil preukázať i kópiou podacieho hárku, v ktorom bol špecifikovaný obsah zásielky adresovanej okresnému súdu. Sťažovateľ zotráva na tvrdení, že si samostatným podaním uplatnil trovy exekúcie spolu vo výške 56,68 €. Súčasťou tohto podania bolo aj tzv. „*Vyúčtovanie exekúcie*“, z ktorého vyplýva, že sťažovateľ neprijal žiadne plnenie od povinného, oprávnenému nič nebolo poukázané a suma 0 € bola započítaná na exekučné trovy. Exekučné trovy však sťažovateľ vyčíslil samostatným podaním, v ktorom boli osobitne rozpísané jednotlivé položky. Sťažovateľovi nie je zrejmé, prečo by sa toto podanie nemalo v spisovom materiáli nachádzať a vrátenie poverenia áno, keďže išlo o jedno podanie. S ohľadom na uvedené zotrval na všetkých svojich skutkových a právnych argumentoch uvedených v ústavnej sťažnosti.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd

vyplývajúcej z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

14. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

napadnutým výrokom uznesenia okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách exekúcie tak, že sa sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi nepriznávajú.

16. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

17. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

18. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

20. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

21. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

22. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu,

ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018).

23. Podľa § 243h ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Pravidlá pre pridelenie vecí exekútorom podľa § 55 ods. 4 a 5 sa použijú len s ohľadom na veci pridelené podľa predpisov účinných po 1. apríli 2017.

24. Podľa § 203 ods. 3 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz, nevyhnutné trovy exekúcie znáša oprávnený a súd bez zbytočného odkladu na návrh exekútora rozhodne o ich výške.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

25. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že postupom a napadnutým uznesením okresného súdu vo výroku II, ktorým neboli sťažovateľovi priznané trovy exekúcie, došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv. Namieta, že trovy exekúcie si riadne uplatnil, okresný súd mu však ich náhradu nepriznal s tým, že si ich sťažovateľ nevyčísľil. V tomto smere považuje sťažovateľ napadnuté uznesenie za neodôvodnené a arbitrárne. Zároveň okresnému súdu vyčíta, že o jeho návrhu nerozhodoval vyšší súdny úradník, ale priamo sudca, čím došlo k porušeniu princípu dvojinstančnosti konania.

IV.1 K porušeniu označených procesných práv napadnutým výrokom uznesenia okresného súdu

26. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu v rozsahu vzťahujúcom sa k výroku o trovách exekúcie, pričom zistil, že okresný súd (hoci to z jeho rozhodnutia priamo nevyplýva) aplikoval na vec ustanovenia Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, keďže išlo o exekučné konanie začaté pred 1. aprílom 2017. Tieto exekučné konania sa v zmysle § 243h ods. 1 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017 majú dokončiť podľa právnych predpisov platných a účinných do 31. marca 2017, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak. K zastaveniu exekúcie pristúpil okresný súd z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného (§ 57 ods. 2 Exekučného poriadku). Nadväzne rozhodoval o trovách exekúcie, ktoré sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi nepriznal, s odôvodnením, že „*ich náhradu nepožadoval a nevyšiel od roku 2017*“.

27. Vo vzťahu k prejednáwanej problematike ústavný súd už judikoval, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj rozhodovanie o náhrade trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08), a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom [Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len ESĽP) vo veci Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997].

28. Na druhej strane ústavný súd vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013). Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu

dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu), či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014).

29. K porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie môže nepochybne dôjsť aj vtedy, ak všeobecný súd pri formulovaní skutkových záverov opomenie určitú (a pritom nie bezvýznamnú) časť skutkových zistení, ktoré vyšli v konaní najavo, a to zvlášť vtedy, ak na ne príslušný všeobecný súd bol upozornený, resp. ich niektorý z účastníkov konania namietal (II. ÚS 521/2017).

30. Aplikujúc uvedené východiská na prípad sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že okresný súd nezaložil svoje rozhodnutie na pravdivých zisteniach keď uviedol, že sťažovateľ trovy exekúcie „*nepožadoval a nevyčíslil od roku 2017*“. Z listín predložených k ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ pred vydaním napadnutého uznesenia doručil okresnému súdu podanie s názvom „*Návrh na náhradu trov exekúcie a zaslanie spisu 16 Er/815/2013*“ z 19. júla 2017, v ktorom navrhol, aby bol oprávnený zaviazaný k náhrade trov exekučného konania vyčíslených sťažovateľom vo výške 56,68 €. Súčasťou tohto podania bolo podanie označené ako „*Vrátenie poverenia na vykonanie exekúcie*“, v rámci ktorého sťažovateľ v poznámke poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 104/2008 z 21. augusta 2008 (R 60/2008), v zmysle ktorého je povinnosťou súdu rozhodnúť o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie aj v prípade zastavenia exekučného konania *ex lege*. Z podania označeného ako „*Vyúčtovanie exekúcie*“ vyplynulo, že sťažovateľ neprijal od povinného žiadne plnenie (0 €), oprávnenému preto neboli poukázané žiadne plnenia (0 €), a teda ani na exekučné trovy nebolo možné započítať žiadnu sumu (0 €). Okresný súd tvrdí, že mal k dispozícii iba podania označené ako „*Vrátenie poverenia na vykonanie exekúcie*“ a „*Vyúčtovanie exekúcie*“ a práve z ich obsahu vyhodnotil, že sťažovateľ si neuplatnil žiadne trovy exekúcie. Poprel, že by sa v spise nachádzalo podanie s názvom „*Návrh na náhradu trov exekúcie a zaslanie spisu 16 Er/815/2013*“.

31. Ústavný súd nie je skutkovým súdom, aby preskúmal, či podanie obsahujúce vyčíslenie trov exekúcie bolo alebo nebolo doručené všeobecnému súdu, alebo skúmal, z akých dôvodov sa v spise nenachádza. Podstatné je to, že okresný súd svoje rozhodnutie o nepriznaní trov exekúcie odôvodnil strohým konštatovaním o tom, že neboli uplatnené ani vyčíslené od roku 2017, čo sa nezakladá na pravde, pretože pokiaľ by aj vychádzal z vyúčtovania exekúcie, ako tvrdí, musel by konštatovať, že si ich exekútor uplatnil v sume 0 €, a to podaním práve z roku 2017. Okresný súd však podania sťažovateľa, ktoré obsahovali pre posúdenie veci podstatnú skutočnosť, nielenže nevyhodnotil, ale ani na ne v napadnutom uznesení vôbec nereagoval. Akékoľvek doplnenia okresného súdu v jeho vyjadrení k ústavnej sťažnosti o tom, že sťažovateľ si uplatnil trovy exekúcie vo výške 0 €, sú z hľadiska posudzovania ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia irelevantné. Zároveň ústavný súd prihliadol na to, že na vec vzťahujúca sa právna úprava (§ 203 ods. 3 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017) explicitne rieši otázku trov exekúcie v prípade, ak dôjde k zastaveniu exekúcie *ex lege* z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného. Túto povinnosť ukladal Exekučný poriadok oprávnenému, avšak zaväzoval ho len na náhradu nevyhnutných trov exekúcie, teda nie všetkých účelne vynaložených trov exekúcie. V zmysle citovaného ustanovenia Exekučného poriadku postačovalo, aby súdny exekútor o náhradu trov exekúcie požiadal exekučný súd, avšak explicitne nestanovovalo, že by si tieto trovy musel exekútor aj vyčísliť.

32. Posudzujúc napadnuté uznesenie okresného súdu v jeho časti týkajúcej sa nepriznania trov exekúcie sťažovateľovi, ústavný súd nepovažuje odôvodnenie tohto rozhodnutia za vyhovujúce už citovaným požiadavkám, pretože okresný súd žiadnym spôsobom nereflektoval na sťažovateľom predložené podania týkajúce sa vyčíslenia trov exekúcie a nezoberal sa dostatočne ich obsahom, v dôsledku čoho oprel nepriznanie trov exekúcie o nepravdivé tvrdenia a zaťažil svoje rozhodnutie znakmi arbitrárnosti.

33. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv zaručených ústavou.

34. Napriek zdržanlivosti ústavného súdu pri posudzovaní ústavných sťažností smerujúcich proti rozhodnutiam všeobecných súdov týkajúcich sa náhrady trov konania v tomto prípade dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu a výrokom č. II napadnutého uznesenia došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). K tomu záveru dospel nielen z dôvodu zjavnej neodôvodnenosti napadnutého uznesenia, ale aj po zohľadnení skutočnosti, že nové rozhodnutie v danej veci by potenciálne mohlo privediť pre sťažovateľa vecne iné, teda priaznivejšie rozhodnutie. Nadväzne podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie v jeho II. výroku a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

35. Sťažovateľ dával do súvisu zásah do svojich práv aj s tým, že o jeho nároku na náhradu trov exekúcie nerozhodoval vyšší súdny úradník, ale priamo sudca, a tak nemohol využiť proti napadnutému rozhodnutiu žiaden opravný prostriedok, v čom videl porušenie princípu dvojinštančnosti konania.

36. V zmysle § 9a Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Exekučný poriadok v znení účinnom do 31. marca 2017, ktorý sa na daný prípad aplikoval, neobsahoval osobitnú úpravu procesu rozhodovania o trovách exekúcie, a preto musí ústavný súd prisvedčiť sťažovateľovi, že o jeho nároku na náhradu trov exekučného konania mal v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku rozhodovať vyšší súdny úradník. V takom prípade by mal sťažovateľ možnosť podať sťažnosť podľa § 239 ods. 1 CSP.

37. V tomto ohľade možno poukázať aj na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Ústavný súd v uznesení č. k. PL. ÚS 10/2019-11 z 30. januára 2019 uviedol, že toto ustanovenie nemožno vykladať príliš formalisticky. Nemožno totiž a priori vylúčiť, že by o výške náhrady trov konania nemohol rozhodnúť aj sudca. Môže to vyplynúť napríklad z personálneho obsadenia okresného súdu, keď na súde nebude pôsobiť žiaden vyšší súdny úradník, alebo v prípade, že sa poverenie na rozhodovanie o výške náhrady trov konkrétnemu vyššiemu súdному úradníkovi neuvedie do rozvrhu práce. Napriek kogentnosti ustanovenia § 262 ods. 2 CSP takéto rozhodnutie sudcu spĺňa všetky atribúty súdneho rozhodnutia. Problém by mohol vzniknúť len v tom, že proti rozhodnutiu sudcu o výške náhrady trov konania by nebolo prípustné odvolanie (§ 357 CSP *a contrario*), čo sa udialo aj v posudzovanom prípade. Avšak z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, u ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako je už uvedené, ani čl. 6 dohovoru samotné právo na odvolanie na súde vyššej inštancie negarantuje a dvojinštančnosť, ako vyplýva aj z judikatúry ESLP (napr. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986), nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania.

38. Zároveň ústavný súd poznamenáva, že okrem čl. 13 dohovoru, ktorý nevyžaduje konkrétnu podobu účinného prostriedku nápravy, aj čl. 6 dohovoru prioritne chráni právo na prístup k súdu (rozsudok ESLP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, § 35), ale negarantuje právo na odvolanie na súde vyššej inštancie ako také a nezaručuje ani nejaký osobitný druh odvolania alebo spôsob vybavovania odvolaní (rozsudok ESLP vo veci Monnell a Morris proti Spojenému kráľovstvu z 2. 3. 1987, sťažnosť č. 9562/81 a č. 9818/82, § 56) (PL. ÚS 10/2019).

39. Hoci sa teda javí, že okresný súd porušil zákonom stanovený postup, je potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou zaručeného základného práva. S ohľadom na už uvedené

závery teda ústavný súd konštatuje, že iba to, že v danej veci rozhodol sudca, a nie vyšší súdny úradník, nemôže samo osebe spôsobiť zásah do ústavných práv sťažovateľa, pretože dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného konania.

40. Keďže však rozhodnutie sudcu okresného súdu, ktoré sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, posúdil ústavný súd ako také, ktoré nespĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, pretože v jeho odôvodnení zistil arbitrárnosť, otvára sa priestor na to, aby sa zopakoval proces a odstránili vytýkané nedostatky.

41. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

42. Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

43. V ďalšom postupe je okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tejto časti nález (§ 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), pričom jeho úlohou bude opätovne rozhodnúť o trovách exekúcie so zohľadnením obsahu podaní sťažovateľa, ako aj na vec vzťahujúcej sa právnej úpravy, a nadväzne svoje skutkové a právne závery premietnuť nielen do výroku svojho rozhodnutia, ale rozviesť ich i do jeho odôvodnenia.

IV.2 K porušeniu označených hmotných práv napadnutým výrokom uznesenia okresného súdu

44. Vo vzťahu k údajnému zásahu do základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu výrokom č. II napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd najprv uvádza, že obsah pojmu majetok tvoria

nielen veci, ale aj práva a pohľadávky (m. m. II. ÚS 31/04), na zhmotnenie ktorých svedčí osobe legitímna nádej.

45. Hoci ústavný súd konštatoval, že okresný súd ústavne neakceptovateľným uznesením porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, vo vzťahu k základnému právu na vlastníctvo dospel k záveru, že toto pochybenie všeobecného súdu *per se* nepredstavuje zásah do základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, že predmetom rozhodovania bola náhrada trov exekúcie a o tejto otázke bude znova rozhodovať okresný súd. Pretože vo veci sťažovateľa ústavný súd za danej situácie nezistil reálny zásah do týchto jeho práv, ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovel [(§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde); bod 4 výroku nálezu].

46. Vo vzťahu k sťažovateľom označenému právu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ktoré malo byť postupom a rozhodnutím okresného súdu takisto porušené, sťažovateľ neuviedol žiadne dôvody a ústavný súd musí konštatovať, že medzi týmto ustanovením, ktoré upravuje podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, a namietaným rozhodnutím okresného súdu o náhrade trov exekúcie neexistuje žiadna príčinná súvislosť, a preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel [(§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde); bod 4 výroku nálezu].

V.

Trovy konania

47. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

48. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy konania za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti vykonané v roku 2019 a za úkon – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu podaný v roku 2020), ktoré vyčíslil sumou 95,98 €. Pri výpočte trov konania aplikoval § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov

za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v spojení s § 10 ods. 1 vyhlášky, pričom vychádzal z tarifnej hodnoty veci, ktorou bola suma 56,68 €. K tomu pripočítal režijný paušál vo výške zodpovedajúcej roku, v ktorom bola právna služba vykonaná (§ 16 ods. 3 vyhlášky), a príslušnú sadzbu DPH. S ohľadom na výsledok konania pred ústavným súdom tak ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania v celej ním uplatnenej výške, pretože zodpovedá metodike výpočtu v zmysle vyhlášky (bod 3 výroku nálezu).

49. Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

50. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu